

۲۵۳۳۹۷.

از سری کتابهای مختصر و مفید

ماری کوری

از آغاز تا پایان

مؤلف: هارلم هیستوری

مترجم: م. درخشش

سبزان

عنوان و نام پدیدآور	: ماری کوری: از آغاز تا پایان / مؤسسه هارلی هیستوری؛ مترجم: ام. درخشش
مشخصات نشر	: تهران: سبزن، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۸۸ ص.
فروست	: سری کتاب‌های مختصر و مفید
شابک	: 978-600-117-806-1
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Marie Curie: a life from beginning to end, 2018.
عنوان دیگر	: زندگی‌نامه‌ای از آغاز تا پایان.
موضوع	: کوری، ماری، ۱۸۶۷-۱۹۳۴م.
موضوع	: Curie, Marie
موضوع	: فیزیکدانان — انگلستان — سرگذشتنامه Physicists — Great Britain — Biography
شناسه افزوده	: درخشش، ام، ۱۳۵۹- مترجم
شناسه افزوده	: مؤسسه فرهنگی هارلی هیستوری
شناسه افزوده	: Hourly history
ردمبندی کنگره	: ۲۱۶۰۰۰
ردمبندی دیویی	: ۵۰۰/۰۹۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۸.۰۰۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

انتشارات سبزن

میدان فردوسی - خیابان موسوی (فرست) - ساختمان ۴ - تلف: ۸۸۳۱۹۵۵۸ - ۸۸۸۴۷۰۴۳

از سری کتاب‌های مختصر و مفید

ماری کوری

از آغاز تا پایان

• نویسنده: مؤسسه هارلی هیستوری

• مترجم: ام. درخشش

• ویراستار: معصومه عباسی

• ناشر: سبزن

• خدمات نشر: واحد فنی سبزن

۸۸۳۴۸۹۹۱ - ۸۸۳۱۹۵۵۷

• نوبت چاپ: اول ۱۴۰۳

• تیراژ: ۳۰۰ نسخه

• قیمت: ۱۲۸۰۰۰ تومان

• چاپ و صحافی: کامیاب

فروش اینترنتی از طریق سایت ای‌ای کتاب www.iiketab.com

ISBN: 978-600-117-806-1

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۷-۸۰۶-۱

فهرست

مقدمه ناشر	۵
مقدمه	۷
فصل اول ■ دوران کودکی و از دست دادن	۱۱
فصل دوم ■ مبارزه برای تحصیل	۱۹
فصل سوم ■ دانشگاه پرنده و سورین	۲۵
فصل چهارم ■ تبدیل شدن به ماری کوری	۳۱
فصل پنجم ■ کشف‌های انقلابی	۳۷
فصل ششم ■ جایزه نوبل	۴۳
فصل هفتم ■ مرگ پیر کوری	۴۹
فصل هشتم ■ رسوایی‌ها	۵۷
فصل نهم ■ تلاش‌های ماری کوری در جنگ جهانی اول	۶۵
فصل دهم ■ کشفی که جان‌ش را گرفت	۷۳
سرانجام	۸۱
خط زمانی زندگی و دستاوردهای مهم ماری کوری	۸۳

مقدمه ناشر

«شانه‌های نول» تعبیری است که نیوتن در توصیف پیشرفت علم به کار می‌برد. او می‌گفت اگر توانسته افق‌های دورتری را ببیند، از آن روست که بر شانه‌های غول‌ها ایستاده است. امروز، ما همه بر شانه‌های این غول‌ها ایستاده‌ایم، مردان دانا، که با کنجکاوی، پشتکار و شجاعت خود مرزهای دانش بشری را گسترش دادند و دنیای ما را دگرگون کردند.

انتشارات سبزان مفتخر است مجموعه‌ای بی‌نظیر از زندگی‌نامه‌های مستند و روایت‌های جذاب از زندگی بزرگ‌ترین دانشمندان تاریخ را تقدیم خوانندگان فارسی‌زبان کند. در این مجموعه، با کوبیک همراه می‌شوید که جرئت کرد بگوید زمین مرکز عالم نیست. با گالیله به آسمان چشم می‌دوزید و کوه‌های ماه را می‌بینید. با نیوتن به راز حرکت سیارات پی می‌برید. همراه ماری کوری عنصر رادیوم را کشف می‌کنید و با اینشتین به ماهیت فضا، زمان و کیهان می‌اندیشید.

ما در انتشارات سبزان معتقدیم «دانایی توانایی است». این شعار فقط یک عبارت نیست. بیانگر مسئولیت ما در انتقال میراث علمی بشر به نسل آینده است. در ترجمه این مجموعه کوشیده‌ایم:

-امانت‌داری علمی را در بالاترین سطح رعایت کنیم و با حفظ جذابیت روایی، اصالت تاریخی را حفظ کنیم و متنی روان و دقیق ارائه دهیم. همچنین، با افزودن پانوش‌ها و توضیحات تکمیلی، درک عمیق‌تری از زمینه تاریخی رویدادها ارائه دهیم.

این مجموعه برای چه کسانی مناسب است؟

- دانش‌آموزان و دانشجویانی که می‌خواهند با سیر تحول علم آشنا شوند؛
- معلمان و استادانی که به دنبال منابع غنی برای تدریس تاریخ علم‌اند؛
- والدینی که می‌خواهند فرزندانشان را با الگوهای برتر علمی آشنا کنند؛
- علاقه‌مندان به تاریخ علم و زندگی‌نامه‌های مستند؛
- همه کسانی که می‌خواهند بدانند - گونه اندیشه‌های بزرگ شکل می‌گیرند - ما با افتخار این مجموعه را به همه جوانان دانش، همه کسانی که می‌خواهند بر «شانه‌های غول‌ها» بایستند و از جای دورتری را ببینند، تقدیم می‌کنیم. باشد که این کتاب‌ها نه تنها دانش، بلکه شور و شوق کشف و یادگیری را به خوانندگان خود منتقل کنند.

مقدمه

ماریا سالومه اسکلودوسکا^۱، که بعدها با نام ماری کوری در جهان مشهور شد، در هفتم نوامبر ۱۸۶۷ در نزدیکی بخش قدیمی و تاریخی شهر ورشو^۲ پا به جهان گذاشت. از همان روزهای نخست زندگی، سرنوشت او با مبارزات مردم لهستان برای رهایی از حکومت سرکوبگر تزارهای روسیه گره خورد. خانواده اسکلودوفسکا، میهن پرستانی سرسخت و روشنفکرانی پرشور بودند. همین فضای خانوادگی باعث شد تا کوری از کودکی عشقی ژرف به سرزمین مادری اش پیدا کند و احترام ویژه‌ای برای علم و دانش قائل شود، ارزش‌هایی که مسیر زندگی درحاشای او را شکل دادند.

زندگی در ورشو اشغال شده اواخر قرن نوزدهم، برای یک دختر جوان لهستانی که رؤیاهای بزرگی در سر داشت، به هیچ وجه آسان نبود. کوری در راه رسیدن به تحصیلات و شغلی که بتواند استقلال مالی و فکری اش را تأمین کند، با موانع بسیاری روبه‌رو شد. مرگ مادرش در ده سالگی، زخمی عمیق بر روح او وارد کرد که هیچ‌گاه کامل التیام نیافت. خانواده او از نظر

1. Maria Salomea Skłodowska

۲. Warsaw: پایتخت لهستان (تمام پاورقی‌های فارسی افزوده مترجم هستند).

مالی در تنگنا بودند و امکان فرستادن او برای تحصیل در خارج از کشور وجود نداشت. از آنجا که در آن زمان، دانشگاه‌های لهستان از پذیرش زنان خودداری می‌کردند، کوری مجبور شد تحصیلات عالی خود را پنهانی و در محافل مخفی ادامه دهد.

شاید برای بسیاری باورکردنی نباشد که این دانشمند برجسته، در سال‌های اولیه جوانی در شغل معلم سرخانه کار می‌کرد. او برای گذران زندگی چاره‌ای نداشت و چون هیچ راهی برای شکوفایی استعداد علمی‌اش نمی‌یافت، در خانه خانواده نابوه‌های ثروتمند زندگی می‌کرد و به فرزندان آن‌ها خواندن و نوشتن می‌آموخت. حتی پس از آنکه به پاریس رفت و در دانشگاه سوربن^۱ ثبت نام کرد، همچنان با مشکلات مالی دست و پنجه نرم می‌کرد. با وجود زندگی تنها در اتاقی سرد و محقر در پاریس، کوری بعدها این دوران را شیرین‌ترین سال‌های زندگی‌اش نامید.

حتی پس از کشف شگفت‌انگیز دو عنصر رادیواکتیو^۲ که توانایی تابش انرژی و اشعه داشتند و این ویژگی آن‌ها باعث تحول در درمان بیماری‌ها، به ویژه سرطان شد، کوری باز هم مجبور بود برای به دست آوردن شناخته شدن دستاوردهایش تلاش کند. شهرت و افتخار هرگز برایش جذابیتی نداشت. فقط به این می‌اندیشید که چگونه با کمک بودجه‌های پژوهشی، آزمایشگاهش را تجهیز و دستیارانی استخدام کند تا پژوهش‌هایش را بدون وقفه ادامه دهد.

۱. Sorbonne: یکی از قدیمی‌ترین و معتبرترین دانشگاه‌های فرانسه و جهان که در پاریس واقع شده است.

۲. Radioactive: مواد یا عناصری که به‌طور طبیعی تشعشعات اتمی از خود ساطع می‌کنند.

او که به زندگی ساده و بی‌پیرایه‌اش شهرت داشت، بیشتر پول‌هایی را که از جوایز و پاداش‌ها به دست می‌آورد، میان دوستان و خانواده‌اش تقسیم می‌کرد. کوری و همسرش پیر تصمیم گرفتند فرایند جداسازی رادیوم را که عنصری با درخشش آبی‌رنگ بود و اثر مهمی در پیشرفت درمان سرطان ایفا می‌کرد، ثبت اختراع نکنند. آرزوی آن‌ها بود که دانش رادیولوژی^۱، علم مطالعهٔ مواد پرتوزا و کاربرد آن‌ها در تشخیص و درمان بیماری‌ها بدون هیچ محدودیتی در دسترس همگان قرار گیرد و به پیشرفت بشریت کمک کند.

چهرهٔ محکم و استوار او در عکس‌ها وی را شخصیتی سرد نشان می‌دهد. شاید مرگ زودهنگامش که به علت کار طولانی با مواد رادیواکتیو و در معرض مداوم قرار گرفتن تشعشعات مواد پرتوزا بود، که در آن زمان خطر آن شناخته شده نبود، این تصور را به‌پشت می‌کند.

با وجود همهٔ پیش‌داوری‌ها و موانعی که در سیرش قرار داشت، نبوغ کوری سرانجام درخشید. او نظریهٔ رادیواکتیویته^۲، خاصیت تابش

۱. Radiology: شاخه‌ای از پزشکی که از پرتوها برای تشخیص و درمان بیماری‌ها استفاده می‌کند.

۲. Radioactivity: رادیواکتیویته پدیده‌ای طبیعی است که طی آن برخی عناصر ناپایدار خودبه‌خود تجزیه می‌شوند و در این فرایند انرژی و ذرات مختلف از خود ساطع می‌کنند. هانری بکرل این پدیده را در سال ۱۸۹۶ کشف کرد. سپس، ماری و پیر کوری تحقیقات گسترده‌ای روی آن انجام دادند. مهم‌ترین پرتوهای رادیواکتیو عبارت‌اند از: پرتوهای آلفا، بتا و گاما. امروزه این پدیده کاربردهای گسترده‌ای در پزشکی مانند پرتودرمانی سرطان، تولید انرژی و تعیین قدمت اشیای باستانی دارد. ماری کوری به علت تحقیقاتش روی این پدیده و کشف عناصر رادیواکتیو رادیوم و پولونیوم دو بار برندهٔ جایزهٔ نوبل شد.

خودبه‌خودی برخی عناصر را پایه‌گذاری کرد که باعث تغییر در ساختار اتم‌ها می‌شود. همچنین، موفق به کشف دو عنصر جدید پولونیوم^۱ و رادیوم (به معنای درخشان) شد. کوری اولین زنی بود که به دریافت جایزه نوبل^۲ نائل شد. تا به امروز، تنها فردی است که دو بار در دو رشته علمی متفاوت این جایزه معتبر را از آن خود کرده است. یک بار در رشته فیزیک در ۱۹۰۳ برای مطالعه برتوزایی و بار دیگر در رشته شیمی در ۱۹۱۱ برای کشف رادیوم و پولونیوم.

۱. Polonium: عنصر شیمیایی با عدد اتمی ۸۴ که ماری کوری آن را کشف کرد و به افتخار زادگاهش لهستان نام‌گذاری شد.

۲. Nobel Prize: معتبرترین جایزه بین‌المللی که از سال ۱۹۰۱ به دستاوردهای برجسته در زمینه‌های مختلف علمی اهدا می‌شود.